

Bókasafn Fjölbrotaskóla Suðurlands á Selfossi

starfsskýrsla skólaárið 2018-2019

Starfsfólk:

Starfsmenn bókasafnsins eru tveir. Elín Kristbjörg Guðbrandsdóttir, forstöðumaður í 100% stöðu og Ingveldur Jónsdóttir, bókaforstjóri í 100% stöðu.

Opnunartími:

Bókasafnið er opið mánudaga til föstudaga frá kl. 8:00-16:00. Opnunartími er samtals 40 klst. á viku. Kennsla hefst á morgnana kl. 8:15 og lýkur kl. 15:45 mánudaga til fimmtudaga, á föstudögum lýkur kennsla kl. 14:45.

Útlán:

Útlán eru færð á fjóra vegu: í fyrsta lagi í útlánaþátt Gegnis, í öðru lagi eru skammtímalán innan skólans handskráð og talin eftir hvern dag, í þriðja lagi eru fartölvuútlán skráð á sérstakt blað sem nemendur undirrita og í fjórða lagi eru tvær bækur í afgreiðslu sem útlán eru handfærð í. Önnur bókin er á afgreiðsluborði og þar skrá notendur safnsins útlán sín þegar starfsmenn eru fjarri og í hina bókina eru skráð útlán á safnefni sem ennþá er í hliðargrunni Gegnis og er þar af leiðandi ekki hægt að lána í gegnum útlánaþátt Gegnis. Tímarit eru alla jafna ekki lánuð út nema til kennara eða í tengslum við verkefnavinnu nemenda.

Skammtímalán innan skólans eru aðallega á útlán á kennsluefni og fartölvum sem er lánað út í eina kennslustund.

<u>ÚTLÁN:</u>	<u>HAUST 2018</u>	<u>VOR 2019</u>	<u>SAMTALS:</u>
Í GEGNI	834	944	1778
Í BÓK	73	59	132
INNAN SKÓLANS	1762	1835	3597
FARTÖLVUÚTLÁN	627	698	1325
<u>SAMTALS:</u>	3296	3536	6832

Millisafnalán:

Samtals voru millisafnalán 110 á skólaárinu, þar af voru 77 safngögn fengin að láni frá Bókasafni Árborgar. Einnig var leitað til annarra almenningsbókasafna og til framhaldsskólasafna.

<u>Millisafnalán frá:</u>	<u>Haustönn 2018</u>	<u>Vorönn 2019</u>	<u>SAMTALS:</u>
Bækur frá söfnum	15	28	43
Mynddiskar frá söfnum	31	30	61
Myndbönd frá söfnum	1	1	2
Tímarit frá söfnum		1	1

<u>SAMTALS:</u>	<u>47</u>	<u>60</u>	<u>107</u>
-----------------	-----------	-----------	------------

<u>Millisafnalán til:</u>	<u>Haustönn 2018</u>	<u>Vorönn 2019</u>	<u>SAMTALS:</u>
Bækur til safna	1		1
Mynddiskar til safna	1	1	2
<u>SAMTALS:</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>3</u>

Gegnir:

Bókasafn Fjölbrautaskóla Suðurlands er aðildarsafn að Gegni, samskrá íslenskra bókasafna. Nánast allt efni sem berst á safnið er skráð og tengt í Gegni. Einstaka tímarit og fréttabréf sem berast stopult eru skráð í „skýið“ í excel-skjal inn á OneDrive í Office 365.

Kostnaður við þátttöku í Gegni var kr. 413.616 á árinu 2018 eða kr. 34.468 á mánuði. Skólinn greiðir fyrir alla mánuði ársins.

Gagnasöfn:

Framhaldsskólarnir hafa frá upphafi tekið þátt í kostnaði við landsaðgang að rafrænum gagnasöfnum og tímaritum á vefnum hvar.is. Greiðsluupphæð miðast við fjölda ársnema. Á árinu 2018 greiddi FSu kr. 101.861 sem er sama upphæð og árið 2017. Auk almenningsbókasafna, háskólabókasafna, stjórnarsýslusafna, fyrirtækja og samtaka greiða framhaldsskólarnir hluta aðgangs að gagnasöfnum Britannica Online, Ebsco - Premier, Web of Science ISI, ProQuest Central og aðgang að gagnasöfnum Encyclopedia Britannica og Greinasafni Morgunblaðsins (að undanskildum síðustu þremur árum).

Veforðabækur Snöru eru opnar á skólanetinu og eru þær mikið notaðar af nemendum og kennurum. Kennurum og starfsfólki skólans býðst heimaaðgangur að Snöru og nýta um 40 manns hann. Opinn aðgangur er að ordabok.is á skólaneti FSu.

Opið er inn á Greinasafn Morgunblaðsins á skólanetinu á starfstíma skólans en lokað er fyrir aðgang yfir sumarmánuðina. Í kaupbæti fær skólinn pappírseintak af blaðinu.

Safnfræðsla:

Nýnemadagur var 20. ágúst. Á bókasafnið komu átta hópar nýnema og fengu þeir stutta kynningu á þjónustu safnsins og hvaða möguleika það hefur upp á að bjóða.

Safnkynning var haldin fyrir nemendur í FÉLA1SA05. Safnkynningin er ein kennslustund (55 mín.) og er kynning á safninu, safnkosti og þjónustu sem í boði er. Áhersla er lögð á að kenna þeim að nota Gegni og hvernig er hægt er að leita eingöngu að safnefni í FSu. Einnig er nemendum kynnt heimasíða bókasafnsins og vefurinn timarit.is. Í lok tímans vinna nemendur tveir og tveir saman verkefni á bókasafni og fá ákveðna þjálfun í að finna heimildir á Gegni.is. Einnig eiga þeir að finna út staðsetningu tiltekinna rita á safninu og afhenda þau starfsmönnum.

Nemendur í heimildaritun í íslensku, ÍSLE3HR05 fengu safnkynningu í upphafi hvorrar annar. Þessum kynningum er ætlað að fleyta nemendum af stað í heimildaleit, lögð er mikil áhersla á að þeir nýti sér gegni.is og séu sjálfbjarga með að finna efni þar. Einnig var vefurinn timarit.is kynntur fyrir þeim og Google Scholar. Fjallað var um upplýsingalæsi og mikilvægi þess að vitna rétt í heimildir.

Í janúar voru nemendur á sjúkraliðabraut heimsóttir og farið með þeim yfir helstu atriði við heimildaleitir. Kynntir voru ýmsir möguleikar við heimildaleitir, svo sem Gegnir, hvernig leitað er í landsaðgangi inn á Leitir.is, Google Scholar, Britannica, Doktor.is og Visindavefur.is. Einnig var haldin safnkynning fyrir nemendur í Goða, nýjum áfanga í íslensku sem kenndur var á vorönn.

Gott samstarf hefur skapast með sögukennurum, í áfanganum SAGA2YA05. Unninn var listi yfir viðfangsefni sem auðvelt er að finna heimildir um á bókasafni FSu. Nemendur vinna saman í hóp við að bera saman heimildir um ýmis atriði, svo sem síldveiðar, Kalda stríðið, ungmennafélög og skila greinargerð þar um til kennara.

Yfirleitt er er mjög gott samstarf við kennara varðandi verkefnavinnu á safninu. Mikilvægt er að fá að vita með fyrirvara þegar verkefni eru lögð fyrir nemendur sem krefjast heimildaleita. Þá gefst tími til undirbúnings, kanna hvaða heimildir eru til, í hvaða gagnasöfnum er best að leita, útbúa efnisorðalista sem auðveldar leit, kaupa efni ef með þarf og setja viðeigandi safnefni á bundið lán.

Skráning:

Skráning og skipulagning safnkosts er stór þáttur í daglegu starfi á bókasafninu. Nýtt safnefni er skráð eins fljótt og mögulegt er, en eldra efni eftir því sem tími vinnst til.

Eldri tímarit voru færð úr gryfju og geymsluskráð eftir sem ástæða var til. Einnig var töluvert grisjað af gömlum tímaritum og tvítökum. Mikið af íslenskum tímaritum eru komin inn á timarit.is og því ekki eins rík ástæða og áður að geyma þetta efni.

Ný safndeild á bókasafninu var búin til í Gegni á haustönninni. Þetta er safndeildin ungmennabækur og eru þær merktar með appelsínugulri doppu á kili. Áður voru þessar bækur innan um og saman við aðrar skáldsögur en núna er þetta safnefni mun sýnilegra notendum safnsins.

Í samráði við kennara var mikið grisjað af kvikmyndum á myndbandsspólum. Myndbandið sem slíkt er úrelt efnisform og því tæpast ástæða til að geyma efni sem hægt er að eignast á öðru formi, t.a.m. á mynddiskum eða í streymi.

Tímarit:

Bókasafnið er áskrifandi að um 27 tímaritum og einu dagblaði. Eldri tímarit eru geymd í geymslu í kjallara en þau nýrri í gryfju bókasafnsins. Á heimasíðu bókasafnsins er að finna lista yfir tímaritaeign safnsins og vefslóðir þeirra tímarita sem eru aðgengileg eru á rafrænu formi.

Gjafir:

Safninu berst á hverju ári talsvert af gjöfum frá ýmsum aðilum. Kennarar skólans og nemendur, núverandi og fyrrverandi, sýna gjarnan gjafmildi sína í verki. Stundum hefur hinn almenni borgari samband við bókasafnið og vill gefa bækur, er þá gjarnan farið til fólks og skoðað hvað það hefur upp á að bjóða. Einnig berast oft bókagjafir frá frá erlendum gestum í tengslum við erlend samskipti og skólaheimsóknir. Þessum aðilum eru færðar bestu þakkir fyrir hlýhug í garð bókasafnsins.

Safnið áskilur sér rétt til að taka við gjöfum án kvaða og ráðstafa þeim eins og hentar best notendum og starfsemi. Alls voru skráðar 80 gjafabækur á skólaárinu.

Aðföng og skráning 2018-2019:

<u>Aðföng</u>	<u>Haustönn 2018</u>	<u>Vorönn 2019</u>	<u>Samtals</u>
Bækur	234	162	396
Mynddiskar (DVD)	28	3	31
Hljóðbækur	3		3
Spil		4	4
Kort	15		15
<u>SAMTALS</u>	<u>280</u>	<u>169</u>	<u>449</u>

Skráður safnkostur bókasafns FSu:

<u>Bækur og nýsigögn (eintakafjöldi)</u>	<u>Maí 2018</u>	<u>Afskrifað 2018-2019</u>	<u>Aðföng 2018-2019</u>	<u>Maí 2019</u>
<u>BÆKUR</u>	17.203	568	396	17.031
<u>MYNDBÖND</u>	329	80		249
<u>MYNDDISKAR (DVD)</u>	537		31	568
<u>HLJÓMPLÖTUR</u>	130			130
<u>GEISLADISKAR</u>	150	13		137
<u>HLJÓÐBÆKUR</u>	174		3	177
<u>SNÆLDUR</u>	28	27		1
<u>MARGM.DISKAR</u>	58	4		54
<u>SKYGGNUR</u>	1			1
<u>FORRIT</u>	6	1		5
<u>GLÆRUR</u>	19			19
<u>LEIKJAK. / SPIL</u>	80	1	4	83
<u>GAGNASETT</u>	4			4
<u>KORT</u>	12		15	27
<u>SAMTALS</u>	<u>18.731</u>	<u>694</u>	<u>449</u>	<u>18.486</u>

Rekstrarkostnaður 2018:

Bækur	974.911
Tímarit og blöð	236.347
Myndefni	98.385
Spil	8.000
Kostnaður vegna Gagnis, landskerfis bókasafna	413.616
Landsaðgangur að gagnasöfnum	101.861
Snara, veforðabækur	131.923
Ordabok.is, vefáskrift	22.908
Greinasafn Morgunblaðsins	73.601
Landsfundur Upplýsingar	54.000
Styrkur til faglegs starfs bókasafns- og uppl.fræðinga í frh.skólum	5.000
Blek í litaprentara	29.562
Ritföng	4.876
Bókaplast	63.270
Leturborðar fyrir merkivél	17.951
Tölvutöskur	16.133
Bókastoðir	72.000
Gólfvifta	8.995
Opinber gjöld	3.561
Afskriftir á húsgögnum og innréttingum	40.425
Afskriftir á prenturum og ljósritunarvélum	<u>28.305</u>
	2.405.630
Innheimta vegna týndra safngagna	<u>1.500</u>
	2.404.130

Tæki og búnaður:

Á bókasafninu eru 12 borðtölvur, átta fartölvur, tveir skannar, litaprentari (í afgreiðslu), laserprentari (nemendaprentari), lítið stafrænt upptökutæki, sjónvarp, myndbandstæki, DVD-spilari, 2 litlir DVD-spilarar (lánaðir í kennslustundir), ritvél, leturvél, vifta og sími. Ljósritunarvél er á safninu og greiða nemendur 15 kr. fyrir hvert blað. Mjög hefur dregið úr ljósritun á síðustu önnum. Margir nemendur taka myndir á símana sína í stað ljósritunar.

Snemma á haustönninni fékk safnið þrjár nýjar fartölvur af gerðinni Dell Latitude 7280 og eina kennaratölvu, Lenovo ThinkPad. Fyrir voru þrjár tölvur af gerðinni Dell Latitude 7270. Þrjár gamlar Acer fartölvur voru teknar úr notkun. Alls eru sjö fartölvur lánaðar nemendum í kennslustundir og eru mikið notaðar. Útlán á þeim voru samtals 1325 á skólaárinu.

Á bókasafninu eru hillur, lesbásar og afgreiðsluborð. Á haustönn var komið fyrir sporöskjulaga hópinnuborði á safninu þar sem hillustæða var áður.

Vinnurými nemenda í kjallara bókasafnsins var málað í byrjun skólaársins. Rimlagardínur á bókasafninu voru endurnýjaðar á haustönninni.

Vinnuaðstaða:

Vinnuaðstaða bókavarda samanstendur annars vegar af afgreiðslurými og hins vegar af vinnurými inn af afgreiðslu. Í afgreiðslurými er litaprentari sem nemendur og starfsmenn hafa aðgang að. Aðalprentari nemenda, laserprentari af gerðinni HP LaserJet P3015 er við hringstigann.

Vinnuaðstaða forstöðumanns er inn af afgreiðslu, þar er aðstaða til skráningar og annarrar undirbúningsvinnu. Þar er úrklippusafn sem inniheldur aðallega bæklinga og ýmislegt fræðsluefni. Í vinnurýminu eru einnig geymdar kvikmyndir safnsins og kennslubækur sem verið er að kenna hverju sinni. Geisladiskar og hljóðbækur eru staðsettar í hillum við afgreiðslu.

Vinnuaðstaða til plöstunar og viðgerða á safnefni er í minni geymslunni í kjallaranum. Þar er einnig sjónvarp, myndbandstæki og DVD spilari sem nýtist m.a. við yfirfærslu myndefnis af myndböndum yfir á mynddiska. Í kjallaranum er auk þess stærri geymsla fyrir eldri tímarit og bækur.

Fundur, námskeið og ráðstefnur:

Elín forstöðumaður safnsins sótti kennarafundi á skólaárinu og fundi með stýrihópi um upplýsingatækni.

Elín og Ingveldur sóttu námskeiðið „Hvað er að fréttu?“ á vegum Landskerfis bókasafna sem haldið var á Selfossi 15. október. Námskeiðið var hugsað sem ítarnámskeið fyrir starfsmenn aðildarsafna Gegnis. Á námskeiðinu var sagt frá kerfisvali á nýju bókasafnskerfi og undirbúningi að kerfisskiptum. Einnig var nýtt viðmót inn á leitir.is kynnt.

Landsfundur Upplýsingar var haldinn í Reykjavík dagana 25.-26. október. Yfirskrift hans var *Fólk, tækni og rými í breyttum veruleika bókasafna*. Lögð var áhersla á allt frá þjónustu í framlínu, breyttar þarfir notenda bókasafna í stafrænum heimi yfir í breytingar á rými bókasafna. Lykilfyrirlesarar voru þeir Reinert Andreas Mithassel, deildarstjóri Biblio Toyen í Osló og arkitektinn Aat Vos sem hannað hefur fjölmörg bókasöfn víðsvegar í Evrópu. Elín sótti fundinn fyrri daginn og Ingveldur þann síðari.

Elín sat fyrirlestur á vegum Persónuverndar á Hótel Selfossi þann 14. nóvember. Fundurinn var liður í kynningarherferð Persónuverndar um landið þar sem ný persónuverndarlöggjöf var kynnt, með áherslu á hvaða þýðingu löggjöfin hefur fyrir einstaklinga og réttindi þeirra, ennfremur þær kröfur sem hún gerir til fyrirtækja, stjórnvalda og annarra ábyrgðaraðila.

Sumarið 2018 var komið á samþættingu Innu og Turnitin sem gerir nú kennurum kleyft að búa til skilaverkefni í Innu og láta Turnitin fara yfir og sjá samsvörun. Elín fékk Gísla Skúlason í lið með sér þann 12. september með vinnustofu fyrir kennara í Turnitin.

Fræðslunámskeið í Turnitin ritstuldarforritinu var haldið þann 25. september í Reykjavík og sótti Elín það námskeið fyrir hönd skólans. Þar var Feedback studio kynnt og skoðað hvernig Turnitin getur stutt við heiðarleg, akademísk vinnubrögð.

Elín lét af umsjón fyrir Turnitin eftir áramótin og við tók Guðbjörg Helga Guðmundsdóttir, sviðsstjóri. Turnitin námskeið fyrir umsjónarmenn kerfisins í skólunum var haldið í Reykjavík 2. apríl og fór Elín á það í forföllum Guðbjargar Helgu.

Fræðslufundur skrasetjara Gegnis var haldinn 10. maí í Þjóðarbókhöðu og fór Elín á þann fund. Þar var fjallað um færslu bókfræðigagna í nýtt bókasafnskerfi, Sierra, sem verður tekið í notkun 2020. Einnig var sagt frá svonefndu vantanasafni sem verið er að koma á laggirnar á Landsbókasafni. Það miðar að því að gera skrá yfir það efni sem ekki hefur skilað sér í skylduskilum og vantar í Gegni. Loks var greint frá breytingum á efnisorðagjöf á barnabókum í Gegni. Núna er t.a.m. efnisorðið *barnabókmenntir (skáldrit)* notað í stað efnisorðsins *barnabækur*.

Samstarfshópur bókasafnsfræðinga í framhaldsskólum (SBF) fundar reglulega yfir vetrartímam. Fyrsti fundur vetrarins var í Borgarholtsskóla 3. október, jólafundur var í Menntaskólanum við Hamrahlíð 18. desember, þar las Auður Ava Ólafsdóttur upp úr bók sinni, “Ungfrú Ísland”. Fyrsti fundur á nýju ári var haldinn í Tækniskólanum 14. febrúar og fyrirhugaður er fundur í Menntaskólanum við Sund 29. maí nk. Elín er gjaldkeri hópsins og á yfirstandandi vetri hefur talsverð vinna farið í að endurskoða starfsreglur og fá skráningu fyrir hópinn breytt hjá Fyrirtækjaskrá.

Hópur sem starfar að skjalamálum í framhaldsskólunum og kemur að innleiðingu skjalakerfisins GoPro hefur hist reglulega eftir áramótin. Fyrsti fundur var haldinn í Menntaskólanum í Hamrahlíð 25. febrúar, svo í Borgarholtsskóla 25. mars og í Fjölbrautaskóla Vesturlands á Akranesi 29. apríl. Póstlisti fyrir hópinn var stofnaður í október. Elín sótti áðurnefnda fundi og hefur fylgst með umræðu á póstlistanum. Þessi samskipti eru mjög mikilvæg þar sem skjalastjórar eru oftast einyrkjar í sínum skólum og nauðsynlegt er að geta leitað til annarra eftir ráðleggingum.

Ráðstefna, Aleflis, notendafélags Gagnis var haldin 23. maí Þjóðarbókhöllu. Elín fylgdist með ráðstefnunni í streymi. Þar var nýja bókasafnið Sierra kynnt ítarlega og sagt frá innleiðingu þess og skiptingu safna í hópa. Ráðgert er framhaldsskólasöfnin verði í safnahópi með háskólabókasöfnum og sérfræðisöfnum en í eldra kerfinu, Aleph, var bókasöfnum skipt upp landfræðilega.

Skjalamál

Vorið 2018 sömdu fjölmargir framhaldsskólar við fyrirtækið Hugvít um aðgang að skjalastjórnarkerfinu GoPro. Í júní 2018 tók Elín þátt í starfi samráðshóps sem var skipaður um gerð málalykils fyrir framhaldsskóla. Hópurinn sendi frá sér ramma að málalykli auk leiðbeininga við innleiðingu hans 22. júní 2018. Stuðst var við þennan ramma við gerð málalykils fyrir Fjölbrautaskóla Suðurlands og var hann sendur Þjóðskjalasafni til samþykktar um miðjan september. Gildistími málalykilsins er frá 1. september 2018 til 31. ágúst 2023. Ákveðið var að gera atriðisorðaskrá við málalykilinn til að auðvelda notkun hans og var því lokið um miðjan apríl.

Veturinn var nýttur til tiltekta í skjalageymslu og kortlagningar á skjalamálum skólans. Skjöl eru víða að finna í vinnurýmum; á pappír í möppum og skjalaskápum og á sameiginlegum tölvudrifum sem eru að hluta til aðgangsstyrð.

Námskeið í GoPro var haldið hjá Hugviti fyrir skjalastjóra og stjórnendur skólans þann 8. maí. Uppsetning kerfisins í tölvum starfsmanna er langt komin þegar þetta er ritað og unnið er að gerð handbókar. Alls fá 13 starfsmenn aðgang að GoPro. Framundan er kynning og kennsla á kerfið og stefnt á að innleiðingu ljúki næsta haust. Hálfnað er verk þá hafið er og ljóst að spennandi verkefni eru framundan í skjalamálum skólans.

Selfossi 26. maí 2019

Elín Kristbjörg Guðbrandsdóttir,
forstöðumaður bókasafns Fjölbrautaskóla Suðurlands